www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТів РІК XXX. Число 255. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 2. падолиста, 1922. VOL. XXX. No. 255. Jersey City, N. J., Thursday, November 2, 1922. THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

АМЕРИКА ГОДИТЬСЯ НА СВІТОВИЙ СУД

ВАШИНГТОН, 31. жовтня. — З Білого Дому, резиденції президента Заучених Держав, дали до зрозуміння, що президент застановляється над установленнєм представника Заучених Держав до світового суду, заведеного Лігою Народів.

Один високий урядник заявив, що американський уряд дивиться прихильно на установленнє Межинародного Суду Справедливости та що він хоче мати голос при установленню його суддів. В тій справі мають тепер вестися межинародні переговори, щоби дати Америці голос при іменованню суддів.

УРЯД НЕ МАЄ ПЛЯНУ ЩОДО СТЯГАННЯ ДЕРЖАВНИХ ДОВГІВ

ВАШИНГТОН, 31. жовтня. — Президент Гардінг уповажнив одного члена свого кабінету до публичної заяви, що він дістав цілу довгу ноту домагань стягання довгів від чужих держав. Однак рівночасно президент Гардінг хоче звернути увагу своїм дорадникам, що межи масою порад та домагань нема ані одного практичного пляну про те, як сі довги стягнути. Президент Гардінг мав заявити, що він готов визначити державну нагороду тому, хто такий практичний плян придумає.

УРЯД ПОЯСНЯЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

ВАШИНГТОН, 31. жовтня. — Секретар Гюз вислав нині до амбасадора Англії, Італії та Франції ноту, в котрій повідомляє, що американський уряд не буде брати урядової участи в переговорах держав щодо Близького Сходу, але вишле на них своїх обсерваторів, які будуть мати за обовязок лишень приглядатися перебігови нарад.

Своє становище уряд поясняє в той спосіб, що він не хоче мішатися до справ Близького Сходу та не думає добивати якогось спеціяльного становища ні для себе ні для своїх горожан, однак рівночасно хоче задержати для себе та своїх горожан такі права, які йому слушно вже належуться.

Другою ціллю такого становища уряду є добитися від Туреччини відшкодовання за втрати, завдані урядови та горожанам Заучених Держав та запобіженє подібним случаям на будуче.

КОМІТЕТ НЮЙОРСЬКОГО МЕЙОРА ПЕРЕСЛУХУЄ МАЙНЕРІВ

ВИНДБЕР, Па., 31. жовтня. — Комітет нати, установлений нюйорським мейором Гайленом для розслідження матеріяльного положення страйкуючих майнерів твердого вугля відприємства Бервінд-Гайт Ко., котре достарчає більшість вугля, вживаного на нюйорських підземних та надземних зелізницях, покінчив нині свої переслухання майнерів.

Загалом переслухано нині 25 бувших робітників згаданого підприємства. Переслухане було публичне, і в хвилі переслухань робітників було на салі богато публики, межи нею богато членів родин зізнаючих майнерів. Всі вони росповідали про тяжке житє майнерів перед страйком та підчас страйку. Властителі копалень ігнарують зовсім переслухання.

Покінчивши свої переслухання робітників, комітет переїхав до міста Джанстаун, де він переслухає в тій справі також представників робітничої юнії.

ЗАРОДИЛИ КАРТОФЛІ

МЕДИСОН, Висканзин, 31. жовтня. — Департамент рильнів стейту Висканзин оголошує свої розрахунки зі сьогорічного збору картофлі, з котрих виходить, що на кождого мешканця Заучених Держав припадає сього року по 48 фунтів картофель, або цілий бушель більше, як се звичайно припадало попередних років.

Департамент обчисляє, що сього року зібрано в Заучених Державах 433 міліони бушелів картофлі. В нормальні часи кожда особа споживає коло 3.2 бушеля. Ціна картофлі на ринку впала до 30 центів за 100 фунтів.

ХОЧУТЬ ПЕРЕНОСИТИ СУД НАД МАЙНЕРАМИ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджінія, 31. жовтня. — Судля Вудс, котрий має судити дальших підсудних, обжалованих за участь в поході майнерів на Логен Кавнті, рішив, що се справа вже не буде відбуватися в повіті Джеферсон, але в якімось другім. Тому він завізвав адвокатів, аби чимскорше подали судови свої внесення в тій справі.

Судля подав в своїм рішенню, що причиною його зарядження являється обставина, що публична опінія в повіті Джеферсон так сильно звернена проти обжалованих, що там не можна сподіватися безсторонного присуду лави присяжних суддів.

МЕКСИКО МСТИТЬСЯ ЗА СУДОВЕ РІШЕННЄ

МЕКСИКО, 31. жовтня. — Мексиканський президент Обреґон видав приказ до мексиканських купців, аби вони не вели торговлі в нюйорські стейті, котрого суди накладають арешти на власність мексиканського уряду буцімто проти постанов межинародного права.

У. Н. ХОР В ПИТСБУРГУ, ПА.

ПИТСБУРГ, ПА., 27. жовтня. — Питсбуржани перемінили концерт Українського Національного Хору, який тут відбувся 24. с. м., в українську маніфестацію. Хор засипано цвітами. Савтсайдська українська громада застелила сцену малими китицями цвітів, а надто вручила дир. Кошицеви більший букет цвітів. Крім того був ще вінець рож з тризубом від організації „Народна Поміч", і також від п. І. Бунги.

Підчас першої части концерту повитав Хор п. М. Хандога по українськи, а підчас другої части виголосив промову по англійськи др. А. Кібаєв. Він говорив: „Співаки се діти 40-міліонового українського Народу. Вони мусіли лишити рідну Україну, бо її розділили між себе Росія, Польща, Румунія і Чехословаччина. Вони прийшли до свободолюбної Америки, щоб показати, що народові, який виплекав таку мистецьку лісню, належиться свобода і воля. Українці мають надію, що американський нарід зрозуміє сю просьбу народу українського висказану в так культурний спосіб У. Н. Хором, і вжиє своїх впливів на се, щоб сі жерці штуки вернулись на свобідну і независиму Україну".

Оплески всіпублики — також і Американців — засвідчили, що всі симпатизують з тою ідейною цілию.

Тутешня американська преса висловлюється о великим признанням про концерт У. Н. Хору. Дневник „Сан" (з 26. с. м). написав у передовиці що У. Н. Хор приїхав до Нового Світа давати йому лекції музики і патріотизму, а про концерт каже, що се небувала річ, якої не легко забути.

КОРАБЕЛЬ НАДОВАНИЙ ПТИЦЯМИ.

До нюйорського порту приїхав в неділю пасажирський корабель „Президент Филмор", котрий виїхав недавно з німецького порту Бреми, наладований 4,816 живими птицями та 132 звірятами. Була се найбільша колекція (збірка) живих птиць, яка колиебудь їхала на кораблі. Межи звірями були такі, що походять з Німеччини, Африки, з берегів горішнього біґу південно-американської ріки Амазонки та зі Східної Індії. Межи звірями були: російські медведі, індійські дивірки та гадюки, малпи з Індії і инші.

Всі звірята та птиці були призначені для одного нюйорського купця, котрий продає їх циркам, звіринцям, театрам рухомих образів та для домашньої окраси та хову.

50-ЛІТТЯ ЧЕСЬКОЇ СОЦІЯЛДЕМОКРАТІЇ

Обходили в днях 30. вересня і 1. жовтня ц. р. чеські соціялісти. В Празі відбувся з цеї нагоди надзвичайний партійний зїзд, в якому взяло участь 1200 делеґатів. Прибули теж і ґості від чужих партій, з між ними і українські соціялісти з Прикарпатської України, які разом з чеськими соціялістами належать до 11. Інтернаціоналу.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПОКИДАЄ ЗАРЯД КИТАЙСЬКОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ.

ВАШИНГТОН, 30. жовтня. — Американський уряд постановив піти слідами других урядів та собі відступити заряд китайської зелізниці.

Сими днями американський секретар стейту має вручити китайському представникови державну ноту з повідомленнєм, що він віддає Китаєви назад заряд Китайської Східної Зелізниці.

ПОМЕР ВІД „ЧАП-СУ".

Нюйорська поліція та уряд міського лікаря слідять тепер за іменем китайського реставранту, в котрім 15-літний Степан Ярнула мав мав їсти якусь китайську страву, наслідком котрої він помер на затроєнє жолудка. Степан прийшов вечером до дому родичів і зараз почав нарікати на корчі в жолудку. Родичі сейчас покликали лікаря; сей ствердив тяжке затроєнє жолудку, дав лікарство і приказав замикати сей бе ще раз, якби хлопчині не позіпшилося. Незадовго по відході лікаря хлопчина впав в конвульсії та сконав, заким родичі могли закликати лікаря в друге. Лікар міг лишень ствердити смерть. Перед смертю хлопчина заявив, що він вступав зі своїм товаришом до китайської реставрації, та їв китайську страву „чап-су". Поліція тепер глядає за товаришом нещасного та за китайською реставрацією, де вони мали їсти.

НОВИЙ ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

„Красний Ніколаєв" друкує резолюцію виконкома миколаївської ґубернії, в якій визнається, що миколаївська ґубернія й в цім році переживає неурожай й що мешканцям ґубернії доведеться пережити ще один рік голодних мук.

ЗАГАДОЧНЕ ВІДКРИТТЄ.

Нюйорска поліція відкрила в неділю коло лютеранської церкви Св. Павла на 22-ій Вулиці кроваviний міх, в котрім був труп якогось чоловіка. Лікар, що зробив секцію убитого, заявив, що він був вже неживий кілька годин. Поліція старається дослідити ім'я убитого та мотиви злочину. Покищо вона догадується, що убитий впав жертвою сварки серед італійських фабрикантів домашнього вина.

РОБОТИ ПОПРАВЛЯЮТЬСЯ ДАЛІ

Як каже нюйорське Купецке Товариство на основі переведеної ним статистики, роботи в міст і Ню Йорку значно поправилися. В місяцю жовтні 1922. року було там 187,000 безробітних, тоді як в тім самім місяци минувшого року було 342,000 або майже два рази тільки.

Найбільше поправилися роботи серед робітників, занятих при ріжних галузях перевозу. Зате слідно певне погіршенє робіт серед робітників занятих а кораблях та при їх ладованню на березі. Се видно наслідки занепаду морської плавби Злучених Держав.

НЕ ЛИШАЙТЕ ДІТИЙ БЕЗ ОПІКИ

В місті Секокаці, стейт Ню Джерзі, погоріла на смерть 6-літна Елен Броневіч. Дитина бавилася в кухни. Прийшло їй на голову думка звивати папериці та засвічувати їх всуваючи їх через отвори ґазової кухні до огню. Підчас такої забави займився не лишень папериць, але й одежина. Дитина скрикнула. На окрик надбігли з надвору родичі та сусіди. Дитина лежала на землі, вся одіж на ній була попалена. Її зараз відставлено до шпитали, але шпитальний лікар ствердив, що смерть мусіла наступити, ще заким вирушили з нею з хати.

Вже вийшла з друку нова книжка

ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ

оповіданнє з часу великої війни

Автором її МИКОЛА СТРУТИНСЬКИЙ.

Видавництво У. Н. Союза.

Цевненно зорівнав Україну і український народ до „чайки небоги, що вивела діти при битій дорозі". У світовій війні, з усіх частин українських земель, потерпіла найбільше Галичина та Буковина. Борючіся армії билися на галицькій території і перемінили великий шмат землі в пустиню. Нова повість дереповідає це, що переживали наші села, а за відкладі бере автор своє рідне село, де з більше тисячі ґаздівств не остало по війні ні одного. Страшна кривда, яка діється нашим хліборобам від боєк ат, воєнні страхіття і суцільність українського народу змальовані у книжці яркими красками. У ній зясована трагедія України, яка, розділена ворогами, мусіла посидати своїх синів до братовбійчого бою на двох противних фронтах. Але разом із цим зображуються наші сідомі люди, які бачуть ясно і мету і спосіб. Ми стрічаємо у ній українських державників, які видять ясно, що Україна дійде скоро до повної свободи і зуміє збудувати таку державу, де усі верстви будуть жити у повнім щастю. Автор ставить як основу ідеальної української держави хліборобів, котрим усі другі суспільні верстви стануть до помочи. В оповіданню богато сільських картин, які буде мило відновити собі нам, що живемо на чужині. Книжка обіймає 301 сторін, а коштує усього 85 ЦЕНТІВ, а пересилка 15 ц.; разом $1.00. Хто бажає взяти книжку в розпродаж, дістане відповідний опуст. За поодинокими книжками посилайте гроші в своєю адресою до книгарні:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

Хто замовляє більше число, пишіть на адресу автора:

N. STRUTYNSKY, 453 W. Norwood Ave., YOUNSTOWN, O.

ФАШИСТИ ОБНИМАЮТЬ ВЛАДУ В ІТАЛІЇ

РИМ, 31. жовтня. — Новий кабінет міністрів премієра Мусоліні, провідника організації Фашистів, зложив нині присягу в руки короля Італії та обняв урядованнє.

Обняттю влади товаришила величезна парада фашистів вулицями міста. В поході взяло коло 100,000 збройних „чорних сорочок".

Приймаючи присяги від Мусоліні та його кабінету, король промовив до них, звертаючи їм увагу на трудні завдання, що їх ждуть. Відповідаючи на привіт, члени кабінету заручили, що вони вважають своєю першою ціллю заведенне загального мира в краю.

ПРИВІТ МУСОЛІНІ ГЮЗОВИ

РИМ, 31. жовтня. — Премієр Мусоліні вислав до секретаря стейту Гюза в Вашінґтоні телеграму, в котрій висловлює свої сподівання близчого співробітництва межи обома краями.

ФРАНЦУЗИ ОБУРЕНІ НА ЗАЯВИ ГЮЗА

ПАРИЖ, 31. жовтня. — Французькі газети та політики не криються зі своїм глибоким невдоволенням з ноти американського секретаря стейту Гюза про конференцію в справі Близького Сходу та з його промови в Бостоні, де він назвав Турків убийниками.

Критики добачують у висловах Гюза бажанне диктувати Европі та Туреччині, що мається робити на конференції для Близького Сходу.

БОНАР ЛО ВЖЕ ПОКІНЧИВ СКЛАДАННЄ СВОГО КАБІНЕТУ

ЛОНДОН, 31. жовтня. — Новий британський премієр Бонар Ло вже покінчив нині працю коло зложення свого кабінету міністрів, і сей відбуде завтра своє перше засіданнє.

Декотрі іменовання до сього кабінету викликають справдішний гнів уступивших політиків.

З ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ В ІРЛАНДІЇ

ДАБЛИН, 31. жовтня. — Послідна ніч зазначилася зусиллями противників тимчасового айрського уряду висадити у воздух будинок департаменту для карних слідств.

Завдяки обережности уряду замах не здійснився. Противники уряду плянували підпалити під судом чотири великі міни, котрі вибухаючи будиб певно розбили не лишень суд, але й поблизькі важні публичні будівлі та спричинили смерть богато людий на людних доволичних вулицях.

Нині противники уряду докопали завзятого нападу на Клифтон, що лежить 45 миль на північний захід від Голвей. Війска уряду взяли по 10-годинній битві 80 людий в полон.

ВСЕ ЩЕ КАЙЗЕР

БЕРЛІН, 31. жовтня. — Німецька преса дискутує дуже завзято питанне весільних дарунків бувшого німецького цісаря своїй наречені.

З Голяндії саме прийшло донесенне, що бувший цісар збирається дарувати своїй молодій величавий діядем, висаджений 700 брилянтами та представляючий вартість яких 800 міліонів німецьких марок. Соціялістичні газети з того приводу розвели нагінку на бувшого цісаря, закидаючи йому невідповідність роблення таких дорогих дарунків в часи тяжкої нужди серед німецького населення.

ПРИСУД СМЕРТИ ПРОТИ ТИХ, ЩО ПІДПИСУВАЛИ ДОГОВІР ПРОТИ РІДНЬОГО КРАЮ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 31. жовтня. — Турецький національний уряд Ангори видав присуд смерти проти всіх турецьких політиків, що свого часу підписали з алянтами угоду в Севр. Рівночасно видано такий самий присуд проти членів турецького кабінету міністрів премієра Дамада Ферїда Паші, котрого обжаловано за прихильність Англії.

Наслідком сього рішення турецького уряду всі зарожені смерти турецькі політики вийшли на загнанне.

УТІКАЮТЬ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИКАМИ

ТОКІО, Япан, 31. жовтня. — З кождого просто міста Сибіру, що лежить на дорозі червоної армії, вийшло богато втікачів до Кореї та Япану.

Серед втікачів уже починає кружляти думка організувати за кордоном армію для нападу на большевиків.

Новий большевицький уряд у Владивостоці признав за неіснуючі всі концесії, надані попередними сибірськими урядами. В дечім видно поважні зміни в становищи комуністичного уряду; так, приміром, звертає загальну увагу, що уряд позволив япанським банкирам вести далі банкові операції, хоч в Москві комуністичний уряд свого часу наперед сконфіскував всі гроші, зложені в банках.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: ПЕРЕДПЛАТА
Three cents the copy. Поодиноке число три центи.

One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates — В Джерзи Сіті і заграницею.

One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

На кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

Не зголошення редакції не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З ВАРШАВИ.

Оден із наших знайомих був недавно в Варшаві. Столиця Речі Посполитої Польської зробила на його як найгірше враженнє. Тіснота, бруд, дорожня, не Европа, лиш орієнт. З колишнього варшавського шику й елеґанції не лишилось нічого. Помітне велике подражненнє й невоволенне. Люди живуть з дня на день, не бачать певного завтра і — нарікають.

Знаменитою ілюстрацією того настрою може бути ось яка сцена:

Трамвай... Трамваєвий кондуктор продає карти їзди. Приступає до якогось поважного й солідного пана і питає: „Вам куди білет?"

Пан каже куди їде, але гроший не дає.

„Маречкі" — вповминається кондуктор.

„Перше дайте білет, а тоді я дам марки".

„Як же це так? Всі люди наперед платять, а тоді дістають білети".

„А я не дам гроший, поки не дістану білету".

„Чому?"

„Бо в Польщі всі крадуть. В Польщі самі злодії".

Констернація... Кількох панів обурюється. „Пане, ви зневажаєте свою суспільність, ви обиджуєте нас всіх. Відкличте це, що сказали?"

„Я ще раз кажу, що в Польщі самі злодії і беру повну відповідальність за те, що говорю".

„Ваше імя?"

„Прошу дуже"... і подає свою візитову картку. В купе робиться тихо. А-а-а-а!

На картці виписане імя віцепрезидента найвисшого трибуналу польської ржечипосполітої. С. Ж.

З ЮГОСЛАВІЇ.

Грецько-турецька війна, розгром Греків і побіда Кемаль-паші викликали легко зрозумілу трівогу на цілім Балкані, отже і в Югославії.

Югославія, (себто Сербія, Хорватія і Чорногора), не являється суцільною державою. Між Сербами й Хорватами такаж сама ворожнеча, як між Поляками й Українцями, а Чорногора теж не дуже рада з утрати своєї самостійности. Тож не диво, що великосербські політики бояться заколоту на Балкані, котрий мігби дуже легко попсувати їх пляни. Їх трівогу можна й тепер помітити, тим більше, що між сербським королем а його старшим братом ще не прийшло до згоди. Старший брат, який зрікся пристола й виїхав за границю не зрікається думки, щоб у відповідний момент вернути до краю і впімнутися о кервавий вінець Караджорджевичів. У звязку з нинішною політичною ситуацією ходять вісти про кабінетову крізу. Причин цеї крізи треба шукати в непорозуміннях між радикалами й демократами, які трівають від довшого часу а тепер значно загострилися. Також між королем а кабінетом Пасіча мають бути значні ріжниці що до поглядів на біжучі справи. Пасіч, творець Югославії, себто Великої Сербії, її ідеольог і невбганий будівничий цего новотвору. У Хорвацьких і чорногорських кругах він має багато ворогів, а що в Сербії теж чимало ставиться до нього неприхильно, так уступленнє його не виключене.

Як наслідника його вважають Нінчіча, міністра справ заграничних. Але становище, яке заняв Нінчіч в теперішній крізі балканській не стрінулося з одноголосним признанням правительственного сторонництва і тому не знати, чи вдалосяб йому скласти новий кабінет.

Найвисша Рада хлопської партії, яка тепер радить в Софії, постановила арештувати всіх бувших членів кабінетів Гетова, Данева і Малінова. Теперішний уряд, числячися з бажанням хлопської партії (аґрарії), казав арештувати д-ра Данева, д-ра Данилова, Малинова, Тодорова, й Мадярова.

Але на тім не кінець. Найвисша Рада рішила також проголосити селянську диктатуру, колиб виявилися якісь поважніші стремління до повалення селянського уряду.

Як бачимо, ситуація політична в Югославії дуже непевна.

До того в Чорногорі кипить. Рапорович, вожд чорногорських повстанців, проголосив незалежність Антіварі й Дульчінію.

У відповідь на те, сербський уряд казав розліпити оповіщення у цілій Югославії, що заплатить пів міліона денарів, тому, хто доставить Рапоновича живим, або вмерлим.

Коли це правда, а не провокація Італії, яка єсть нині найбільшим конкурентом Сербії, то треба сказати, що такими жандармсько-поліційними способами не заспокоюється країв і народів. Повстань не роблять даром, де єсть повстання, там є також і причини, котрі треба в першу чергу усунути, коли хочеться мати мир. Н. М.

ПАМЯТАЙТЕ

НА

ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Жертви належить слати на:

АДРЕСА

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

БОЛЬШЕВИКИ Й МІЛІТАРИЗМ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи).

Як відома, большевики завдячують свій успіх кличові: „проч з війною, проч з мілітаризмом!"

Революція проти царя і проти царського уряду була виклідом, як більшість усяких революцій, програної війни.

Німці не тільки відбили Галичину, але забрали від Росії прибалтійські краї, Польщу і значну частину українських земель. В російській армії, в котру довгими літами вмовляли, що вона непобідима, запанувала зневіра; зневіра в свої сили, у вожді, зневіра до офіцерів і до цілого державного устрою. Полонений російський салдат твердив заєдно, що колиб він мав німецьких офіцерів, то побідивби весь світ. Російські ґенерали, щоб ратувати себе, жертвували царя.

Прийшов Керенський, та він не дав того, чого хотів народ, а властиво сотки народів, замешкуючих Росію. Народи не хотіли війни, бо не вірили в побіду, а Керенський за всяку ціну хотів дальше воювати, бо тримався антанти.

З того скористали Ленін і Троцький, котрих Німці переслали до Петербурга в запломбованих вагонах, обвантаживши їх міліонами золота. Звісна річ: куди мудрий не пройде, туди переліз осел, наладований золотими мішками.

Ленін і Троцький заграли на тую нуту, яка тоді була дуже популярна: „проч з війною!" І під їх дудку стали танцювати зразу Москалі, а там і другі народи.

Повалився Керенський, розпалися і розлетіли в пух кількаміліонова армія російська і большевики вхопили власть у свої руки.

Всім нам відомо, як тяжко знущалося військо над офіцерами, як їх живцем палили, кидали в вогнища паровозів, вилуплювали очи, живцем здирали скіру з ніг і казали, що це ґенеральські лямпаси і т. д. Не даром же пише тепер Горький, що жорстокість це головна прикмета російського народу, що російський хлоп має особливу втіху в муках свого ближнього.

По офіцерах прийшла черга на урядників і інтеліґенцію. Зринав клич: „Бий буржуїв!"

Росія уміє бити. Ні перо, ні пензель, ні різьбарський рилець, нічо не дійшло там до такої справности як кнут.

Сильно били!

Але ні офіцерів ні „буржуїв" не вибили до останка. Богато з них виїхало за границю, немало вспіло сховатися дома.

Большевики мусіли мати якусь оружну силу, котра боронила би їх перед контрреволюцією. Відновлювати армію було ніяково, бо вони як раз антимілітаризмови завдячували свій успіх.

Отже придумали „червону ґвардію", зложену з добровольців з пролетаріяту, котрі поступали туди дуже радо, бо це була неаби яка честь стати ґвардистом придбань революції, а до того їм давали добру платню і великі „пайки". Червона ґвардія нагадувала колишніх римських преторіян і московських опричників з часів Івана Грозного. Їм вільно було робити все; мордувати, грабувати, насилувати.

Але Троцький зорієнтувався в ситуації. Він не хотів, щоб тая ґвардія взяла його в свої руки, як колись преторіяни виносили на пристіл і скидали з нього своїх цісарів. До того Троцький бачив, що червоною армією не доробиться, бо добровольці не признавали ніякої дисципліни і як боєвий матеріял були без вартости.

Тому з початком 1918 року декретом совнаркома (Совіту народних комісарів) було оповіщено, що охорона „соціялістичного отечества" єсть обовязком усіх **робітників і селян.** Утворено таким чином „орбітнично-селянську армію", до котрої не мали вступу буржуї й інтеліґенти, як елемент не гідний „чести боронців пролетарскиї влади".

Але незабаром показалося, що й армії без інтеллекту годі утворити. Давні капралі й вахмістри командували полками і з того нічо не виходило. Правда були вимки, як ось Буденний, але в більшости ці нові коменданти добрі були для касарні, а не надавалися до війни. І тоді почалося вербовання колишніх недобитих офіцерів з давної царської армії. Кождому життя миле і неоден з колишніх найвірнійших слуг царських ставав тепер послушним Леніну і Троцкому. Їх називали „воєнспеціяли" себто спеціялістами военного діла. Ці воєнспеціяли зорґанізували нову, большевицьку армію, завели дисципліну, хоч далеко не таку як її Коваль, предс. К. Січеський, секр.

перше, привернули хоть частину колишньої боєспосібности і здобули собі довіре нових своїх панів, — комуністичної власти. Звільна-звільна вони знов привернули ті прінціпи, на яких була збудована колишня царська армія. Згодом і Троцкий, як головний начальник комуністичного війська, підпав під вплив тих „воєнспеціялів".

Він зменьшив права „політкомів" (політичних комісарів), котрі з початку революції були панами життя і смерти, зреформував военні школи, впровадив гостру дисципліну, — одним словом вернув до давного царського мілітаризму тільки без ґаря, а під верховною владою Бронштайна-Троцкого.

Іншими словами — пролетаріят обдурено, бо сила тепер не в його руках, а в Троцкого і компанії, котрі розпорядкують сильною, зорґанізованою армією, в якій заледви одна десята часть комуністів.

Декретом з дня 28. вересня 1922 року ст. ст. розвінно до решти леґенду про антимілітаризм большевицького уряду. Той декрет постановляє, що **клясової робітничо-селянської армії нема,** а єсть **„русскія войска",** до котрих обовязані всі горожане Р. С. Ф. С. Р. (Російська соціялістична федеративна совітська республіка. „Р. С. Ф. С. Р." можна читати одначово з права і з ліва, себто так як читають арійці і жиди. Останне з огляду на Троцкого і жидівських достойників.

Значиться Росія після страшних переживань революції, по міліонах трупів, по голоді й холоді, по руїні промислу, знищенню культури, виснаженню країв і народів, по безпримірнім зубожінню населення, вертає назад туди звідки вийшла, **до централізму і до мілітаризму.** Централізм, мілітаризм і православіє, — це була ствя троїця колишньої Росії. Нині лиш останньої бракує, — нема авторітету колишньої православної церкви, але вже творяться звяна „жива церква", себто тая, що пішла на перемиря з большевизмом і почекаймо трохи, а під охороною нової „русскої армії" прийде до сил тая „жива церква", гідна наслідниця колишньої вселенської, православної, котра таку важну ролю відограла в будованню єдиної неділимої і в поневолюванню неросійських народів Росії.

Декрет з дня 28. вересня 1922 р. ст. стилю про заведення загальної військової служби, це остаточна капітуляція не тільки большевицького, але й соціялістичного устрою. „Непмани", „Совбури", банковий і біржевий оборот, привернення права власности під покришкою дозволітної аренди, послух для влади і велика армія не з пролетаріяту, а з загалу населення, — щож тоді остається з комуністично-соціялістичного устрою? Пощож було тих страшних жертв, тої руїни, тих рік сліз і крови, котрі потекли по всім просторам російської імперії?

Все це сталося ради гуртка фанастичних амбітників, котрі заложили власти. І мають її.

Декрет з 28. вересня 1922 р. єсть неаби якою грозою для інородців у Росії і для тих держав, що повстали на руїнах колишньої царської імперії. Даром потішає їх Брантінґ, що Росія на довгі часи не спосібна до нових війн і недаром заявляє він рівночасно, що Швеція, хоч як сприяє новим державам, то все таки не обіцяє помагати їм на випадок, колиб на них тая Росія напала.

Нам здається, що російський імперіялістичний дух оживає і оживає разом із ним стремління російського народу „покорити под ноги всякія враги і супостати" коштом життя і добра сотні неросійських народів.

А ті народи розбиті, задивлені в кінець свого власного носа, вони тільки й роблять що поборюють себе і поневолюють та кривдять так звані „меньшости національні", котрими їх так щедро обдарувала антанта.

Вони наче не бачать, яка хмара насувається на них від Москви! Б. Л.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, відд. 64 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітинг відбувався в суботу 4 падолиста від ч. 435 Мейн ул. Кождий член обовязаний явитись. — В. Григорчук, предс.; Г. Нічка, кас.; М. Сас, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Димитрія, відд. 301 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний місячний мітинг відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 5. листопада в церковній гали під ч. 1950 Ірі улиця. На порядку нарад дуже важні справи до полагодженя. Невнишиться, хто заплатив 50 шт., а управник і год. — І. Коваль, предс.; К. Січеський, секр.

ЛЯХИ БОРОНЯТЬ УКРАЇНЦЯМ В ГАЛИЧИНІ СТЕРЕГТИ СВОЇХ БУДИНКІВ.

(З львівського „Діла", з 14. жовтня, 1922).

(Допись з Коломиї).

Як всюди, де є українські інституції, так і в Коломиї стереже само громадянство „Народного Дому". Завдяки сій сторожі „Народний Дім" не потерпів ще шкоди, хоч вже була проба його висадити. А саме одної ночи о 3. год. по півночи, як став падати густий дощ, якесь індивідуум підкралося під ґімнастичну салю Народного Дому від подвіря і сховалося за стіну. Якраз в тім часі вийшла жінка сторожа, щоби обійти „Народний Дім". Побачивши під стіною чужого чоловіка з чимсь круглим „як годинник" в руках, наробила крику. Індивідуум перескочило блискавично паркане, опісля паркан, користаючи з пластового стола коло паркану, і втекло. Від того часу сторожу коло „Народного Дому" зміцнено, а „Народний Дім" забезпечено перед вкиненнем вибухового матеріялу до пивниць. Що „Народного Дому" стережеться, про се знає польська поліція, бо поліцянти все крутяться коло „Народного Дому", коли є там наша сторожа, а одну сторожу тягли вже і на поліцію в ночі, нібито за те, що вона жадає від прохожих леґітимацій, хоч се чиста брехня.

А вночі з 6. на 7. вересня таке сталось: Черга сторожити до півночі впала на директора Покутського Союза і бувшого соймового посла п. Захара Скварка, голову УПТ. проф. Дмитра Николишина, проф. Л. Ковбуза і проф. Ст. Михайлюка. О год. три на 12. вночі зявилось коло „Народного Дому" 4 польських поліцянтів, котрі задержали сторожу, яка обходила „Народний Дім", і стали їх питати, що вони роблять. Се їм пояснено, але поліцаї сим не вдоволились, лиш казали всім чотиром сторожачим іти з ними на поліцію. Тоді звернено поліцянтам увагу, що через те „Народний Дім" остане без всякої опіки, але се не помагало. Вкінці однак, на рішуче домаганя одного зі сторожачих лишилось при „Народнім Домі" двох поліцянтів, а два другі повели сторожачих на поліцію. Сторожачі збудили сторожа і одного льокатора, щоб лишити „Нар. Дім" в безпечних руках, і пійшли під багнетами на поліцію, дивуючись, що всі російські інвазії перебули, а таке їм ще не лучилось. На поліції зажадано від всіх леґітимацій і переведено особисту ревізію за — револьверами, Директор Скварко запротестував проти такого поведення поліції, котрі його 53-літнього чоловіка, директора Покутського Союза, бувшого соймового посла і льокатора „Народного Дому", веде опівночі під багнетом мов злочинця, і загрозив, що внесе жалобу до „висших властий", тим більше, що поліція могла на місци зажадати леґітимації, а через забрання сторожі виставила „Нар. Дім" на небезпеку. А що до револьверів, то сама поліція повинна подбати, щоб сторожа „Народного Дому" мала револьвери! На се п. дир. Скварко відповідженo, що він може жалуватись, як хоче!

Одна українська інституція вилітає у воздух за другою, а польська поліція арештує тих, що стережуть українського народного добра!

ДЕ БУДЕ У. Н. ХОР?

NOVEMBER

1st—Davenport, Iowa.....Coliseum
2nd—Peoria, Ill. Mohammed Temple
3rd—Bloomington, Ill.....Coliseum
4th—Lafayette, Ind.....Purdue Univ.
6th—Dayton, Ohio.....Memorial Hall
7th—Springfield, O.....Memorial Hall
8th—Columbus, O.....Memorial Hall
9th—Cincinnati, O. Emery Auditorium
10th—Lopisville, Ky. Kosiar Temple (?)
11th—Indianapolis, Ind.
12th—Terre Haute, Ind. (?).....
.....Grand Opera House
13th—Evansville, Ind.....Coliseum
14th—Springfield, Mo.....Odeon Theatre
15th—Columbia, Mo.....
.....University of Missouri
16th—St. Joseph, Mo. Lyceum Theatre
17th—Topeka, Kans.....Grand Theatre
20th—Emperia, Kans.....
.....Normal School of Music
21st—Wichita, Kans. Crawford Theatre
22nd—Tulsa, Okla.....Convention Hall
23rd—Oklahoma City, Okla.....
.....High School Auditorium
24th—Ft. Smith, Ark.
25th—Little Rock, Ark.....
.....Kempner Theatre
26th—Hot Springs, Ark.
27th—Memphis, Tenn...Lyric Theatre
28th—Nashville, Tenn.....
.....Ryman Auditorium
29th—Atlanta, Ga.....Auditorium
30th—Birmingham, Ala.....
.....Jefferson Theatre (?)

DECEMBER

1st—Meridian, Miss. Opera House
2nd—New Orleans, La. (?)
4th—Dallas, Texas

ВІД ТОВ. „САМОПОМІЧ" У. С. СТРІЛЬЦІВ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

На поміч українським стрільцям, що скитаються поза межами рідного краю зложили в місяци вересни 1922 р. в долярах:

1) Члени Товариства „Український Сокіл", Бофало, Н. Й.: Ст. Михайлюра і Г. А. Пляга по $5.00; Степан Круть $2.50; Іван Ровецький і Томко Матішин по $2.00; Ілія Гожий, Мих. Юра, Ленко Різяк, Іван Мидяк, Дм. Гриший, Зофія Гриший, Андрій Гузій, Василь Федьо, Ілія Ґріб, Дмитро Котелець, Андрій Попелюк, Анна Попелюк, Григорий Видиш, Степан Горват, Мих. Малаєт, Михайло Шафран, Ол. Макара, Іван Попадюк, Іван Бирва, Іван Гоменда, Павло Лозинський, Степан Юрчак і брати Беда по $1.00; Степан Лещишин 75 цент.; Степан Мидяк, Дм. Березюк, Максим Джуган, Вас. Джуган, Василь Теслюк, Ол. Ліберман, Вас. Ціц, Андрій Данковиц, Яків Прошишин, Іван Малаєт, Михайло Кудик, Іван Сідбак, Йосиф Пятак, Іван Паганчак, Ант. Корпан, Іван Пятак, Михайло Петрина, Н. Н. (незнаний), Мих. Костецький, Михайло Фрик і Олекса Ковальчук по 50 цент.; Петро Гутник, Мих. Щеглинський, Степан Мигаль і Дмитро Мидзяк по 25 цент. З загального балю $84.43. Андрій Попелюк доложив 82 цент. — Разом.....$137.00

2) Відділ Ліґи Американських Горожан українського походженя в Трентон, Н. Дж. через Всч. о. В. А. Кисьова $61.00

3) Вп. П. Др. Степан Смаль-Стоцький в Празі (в тім 4.450 кч. від Укр. Жіночої Гр. в Йю Йорку).. 10.000 Кч.

4) Вп. Дмитро Лазаренко, Декатур, Ілл., через вістуна Он. Данциша.. $1.00

5) Комітет Борців за волю України в Шикаґо, через Вп. п. Емілія Городського $26.00

Великодушним жертводавцям і тим всім, що збірками занимаися, складає Управа Самопомочі іменем цілого стрілецтва щиросердечну подяку і просить не забувати нас і на дальше.

РІДНИЙ КРАЙ У СВІТЛЯНИХ КАРТИНАХ.

Відчит про Україну з 200 світляними образами, зарядом Української Школи і відділу Скавтів на горах міста Джерзи Сіти, відбудеться **в четвер, 2-го листопада** о годині 8.30 вечер, в Народнім Домі, 367 Ст. Павл улиця. Вступ безплатний. 55

„ДІЛО"

Український дневник у Львові виходить 40-ий рік. Ціна 3 дол. на чверть року.

Адреса: Львів, ринок 10.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Перше засіданнє всіх урядників „Обєднання", вибраних на Конгресі в Філядельфії, Па., відбудеться ДНЯ 7-го ЛИСТОПАДА, точно о 7. годині вечер в домі „Провидіння", 817 N. Franklin St., Philadelphia ,Pa. 55-56

о. Лев Левицький, предсідатель.

ВІДОЗВА.

Кружок Українського Педаґоґічного Товариства в Долині (Галичина) вже від кількох літ удержує своїм коштом ґімназію, українську Семінар і 4-клясову народну школу.

Кружок цей при закладанню тих шкіл був перейнятий девізою: „В школі наша будучність" — то значиться, як усі добре зложимося в своїй рідній школі нашу молодіж, то можемо бути певні нашої чарної народної будучности.

Дуже тяженький обовязок взяв на себе згаданий Кружок, бо ведення цих трох шкіл в нормальні часи вимагало великих коштів і заходів. Днесь рівнож стремить Кружок всякими можливими способами, щоби свого діла в цей тяжкий час не загирпити.

Тому до Вас Родимці звертаємося з горячим зазивом: Зрозуміте цю велику ціль, до якої забрався Кружок Українського Педаґоґічного Товариства в Долині, — підпріть його високо-патріотичні змаганя, бо без щирої помочі жертволюбивих Родимців-Еміґрантів готово наше діло на потіху чужинцям не увінчатися успіхом.

І ще раз кличемо: Піддержуйте нашіприватні рідні школи, ратуйте нашу будучність!

Ласкаві жертви просимо слати на адресу: Українське Педаґоґічне Товариство, Долина, Галичина, Европа.

Долина, дня 30. вересня 1922.

ВИДІЛ УКР. ПЕДАҐ. ТОВАРИСТВА:
М. Яринович, м. голова,
Осип Майхровиц, секретар.

ВИДІЛ УКР. ТОВ. „РІДНА ШКОЛА":
М. Шахнович, голова,
В. Міхняк, секретар.

ПОДЯКА.

Кружок Українського Педаґоґічного Товариства в Долині одержав в червни 1922 р. від Вп. Пана Хопіка Теодора з Шикаґо, Ілл., 2234 W. Augusta St. зібрані жертви на удержання наших приватних шкіл в сумі $200.

Всім Високоповажним Родимцям-Еміґрантам, що зложили свої щирі жертви на цю збірку складаємо отсим найсердечнійшу подяку. Най Бог Вам сторицею віддплатиться за Ваші жертволюбні серця.

Долина, дня 30. вересня 1922.

ВИДІЛ УКР. ПЕДАҐ. ТОВАРИСТВА:
М. Яринович, м. голова,
Осип Майхровиц, секретар.

ВИДІЛ УКР. ТОВ. „РІДНА ШКОЛА":
М. Шахнович, голова,

В ОБОРОНІ РІДНОЇ СЕСТРИ.

(Допись).

Хвальна Редакціє Свободи: — Ми довідались, що наша Галька Сестра борониться всіми силами проти панського батяра Юзефа від водотягів, котрий на гвалт хоче з нею оженитись, хотяй Вона його страшно ненавидить. Тай ми її рідні браття теж не хочемо батяра за шваґра мати. Ми волимо, щоб наша Сестра віддалась за Петра. Се господарська дитина. Се була-б для неї добра дружина.

Того ми їй желаєм зі серця, і разом посилаємо їй 10 долярів: брат Никола пятку, і брат Семен пятку, разом десятку. А коли будуть музики грати, то і ми пійдем танцювати. Ми ще молоді.

Ану решта, браття-сестри, про сестричку Гальку дбайте, за батяра їй віддатись не дайте, тільки за Петра.

Ой то біда не Петрусь,
Біле личко, чорний вус.

Що хлопець то хлопець!

Хвальна Редакціє Свободи: — Ми посилаєм тих пару долярів на оборону рідного краю через хвальну редакцію, тому щоби других заохотити. Ми не вміем промовити так до людий, щоб їх наклонити до жертвів, а знаєм, що Хвальна Редакція се потрафить, то нехай вона від себе більше напише.

Я тілько від себе скажу, що без гроший нічого не можна вдіяти. За наші гроші Правительство Петрушевича вже досі богато зробило. Але ми хочемо, щоби більше ще зробило, то мусимо дати ще більше гроший. Ніхто нам нашого Правительства не утримає, як ми не утримаєм. Також ніхто не буде нашого краю обороняти, як ми не будемо обороняти. Се наш невідкличний обовязок.

Наразі кінчимо. Коли наша інтеліґенція, духовенство, дасть добрий примір своїми жертвами, а ми то віримо, то знов буде легко можна зібрати $100,000. Се скріпило би таки добре на дусі наших рідних в старім краю, і ми коли побачимо, що нарід дучиться до купи, то ми ще впхаєм руку в кишеню не по пятки, але по десятки, на оборону поневолених братів. Нам нема жалю за мамоною; нам більший жаль за рідними, що кат вже четвертий рік їх мордує. Здоровимо Вас всіх.

Вудгейвен, Н. Ґ., 18. жовтня, 1922.

Н. К. І С. К.

КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ В КАЛУЩИНІ.

Дня 7. Х. прийшов в гостину до калуського повіту батальон польського війска 53 пп.

Першою жертвою цеї гостини впав будинок „Народного Дому", а саме командант баталіону насильно заняв для всього війска салю мимо спротиву зі сторони голови товариства, котрий доказував, що цілий будинок товариства як знищений цілковито в 1917 р. а опісля в цілости відбудований є вільний від всяких реквізиций. Супроти цього підписаний Виділ і Надзірна комісія товариства „Народний Дім" в Калуши закладає проти цеї безправного вчинку протест в надії, що чейже у верховних польських властей він найде відповідний відгомін і спричинить відповідні протизарядження як малу сатисфакцію для доконаного вчинку.

Виділ і Надзірна комісія протестує рівночасно і проти цего, що згаданий командант баталіону відмовився дати на письмі посвідку реквізиції, як також вкінці проти цего, що ані політична власть місцева, ані маґістрат не вчинили ніяких протикроків хоч війско вже два дні наперед мало готові кватири в цілому місті.

ПЕРШИЙ ПОЛЬСЬКИЙ НАГЛИЙ СУД НАД УКРАЇНЦЕМ В ГАЛИЧИНІ.

(З перемиського „Українського Голосу" з 8. жовтня, 1922).

Зі всіми акцесоріями, потрібними до викликання ефекту, розпочалася 30. вересня розправа перед наглим судом в Перемишлі проти Николи Вуса, званого Коритком о злочин підпалу. Вже від год. 7. рано окружна кінна і піша поліція з цілою громадою агентів будинок окружного суду, зареквіровано відділ війска до виконання засуду смерти, спроваджено священика. Площа перед судом переповнена юрбою всілякої міської голоти. З цеї кровожадної товпи падали слова: „цьвартовець кабана", „на паль з нім!" О год. 9. розпочалась розправа, котрою кермує надсов. Гессе, а в склад трибуналу входять - надсов. Літинський, Янковскі і Бай. Обжаловує заст. прок. Юркевич, боронить з рамени укр. організації др. В. Загайкевич, звісний оборонець Січинського і Федака. Прокуратор обжаловує М. Вуса о злочин підпалу з §§ 166 і 167 з. к., поповнений тим, що підпалив в ночи з 16. на 17. вересня стодоли графа Чоснівського в Ожомлі, яворівського повіту. І дивне диво! Прокуратор не уважав своїм обовязком ані в своїм письменнім ані в устнім внеску ствердити рішаючої для ведення наглого поступовання обставини з § 461 п. к., а саме, що в місци поповнення злочину оголошено наглі суди так, як це з виматаєї процедури. І вже мало розпочатися поступоване карне, коли др. Загайкевич забрав слово і закинув невластивість наглого суду, бо брак умовин з §§ 431 і 432. Оборонець ствердив, що наглі суди ані в громаді замешкання обжалованого, ані в громаді поповнення злочину не були оповіщені і тому спротивився веденню доказового поступовання аж до виказання повисших умовин. І знова сталось диво! Прокуратор в відповіди др. Загайкевичеви виразно заявив, що не є його обовязком доказувати, що наглі суди свого часу оголошено в належний спосіб, бо річею оборонця подати імена членів громадської старшини, щоб їх переслухати як свідків на ствердження, чи наглі суди були належно оповіщені. Ця заява прокуратора стрінулась з рішучою і знаменитою відповідию д-ра Загайкевича, котрий зверну увагу прокуратора на постанови §§ 3 і 34 п. к. і заявив, що не є річею обжалованого і його оборонця виказувати неправдивість обжалування і неістнування юридичних преміс засуду — але є це кардинальним обовязком прокуратора. Закинув теж оборонець, що в розліплених прилюдно в Яворові в р. 1919 оповіщеннях про наглі суди не було постанови що-до злочину підпалу ані теж не було загрози смерти. По тім правильнім спорі, що забрав годину часу, трибунал признав слушним виводи оборонця і рішив відністися до староства в Яворові за фактами, що відносяться до наглих судів в р. 1919 та за доказами, що в громаді Ожомлі дійсно такі суди оповіщено. І помчало авто до Яворова з комісарем львівської поліції Козловським, щоб привезти акти.

Тимчасом розпочалась розправа. Обжалованим є 22-ліний сільський бідолаха, тип збідованого, інтерпретотного, упослідженого сільського робітника. Відповідає спокійно, притишеним голосом, позираючи тривожно на всіх. Не дивниця, бо переходячи до салі розправ, бачив на вязничному подвірю баталіон війска з машиновими крісами — а до салі розправ дістався між шпалерами узброєних на остро, в шеломах, польських жовнірів. Знає бідолаха, ется і противорічить сам собі що йому та честь і парада! До у відповіді на питанне, чи він вини не признається. Підпалу намірам і погрозі обжалованого поповнив. Не правдою є, а-би хто-небудь міг його бачити критичної ночи біля панської стодоли. З Черчика до фільварку є кілька кільометрів. Він не чує завжди вдома а також критичної ночи ночував біля жінки і однорічної дитини на одній постелі з татом і мамою. На потрібні питання членів трибуналу, прокуратора і оборонця подає, що не знає аби в Черчику була читальна, він на жадні збори ані наради не ходить, до політики не мішається, до підпалу ніхто його не підмовляв і заклинається, що він не є виновником підпалу. — На сало входить головний доказовий свідок, ренегат Константин Чікель, 20-кількалітний, вічний сторож графа Чоснівського. Др. Загайкевич спротивляється заприсяженню цего свідка, бо цей свідок є підозрений, що сам поповнив злочин, над яким ведеться розправа. В довшій промові, виголошеній з питомою йому ораторською вервою, виказує оборонець, що свідок Кость Чікель був першим, на якого поліційні власти кинули підозріння приарештували і переслухали в слідчій поліції у Львові. Підозріння це було, як думає оборонець, слушним, бож цей свідок міг через неосторожність при куренню папіроса лишити вогонь. І як довго нема ані якогонебудь факту, ані якого акту власти, силою якого це підозріне булоби опрокинене, так довго цей свідок в очах кождого розумного чоловіка не буде вільний від підозріння, а впрочім — тут оборонець звертається з подякою в сторону прокуратора — сам п. прокуратор подав оборонцеви на узадненне його внесення на незапризначенне, бо у своїм вступнім узасадненню нинішнього поступовання сказав виразно, що Константин Чикель допустився теж злочину занедбання перешкоди у виконанню підпалу але з огляду на це, що того занедбання допустився зі страху перед погрозою обжалованого, який свідкови грозив убийством і з тої причини Чикеля не обжаловано. Квестія необжалованя цего свідка внаслідок пристосовання § 2 г) зак. к. не зміняє, по думці оборонця, що в тім підпалі, як твердить п. прокуратор, сам свідок брав участь в кваліфікованій § 212 зок. злочину. А коли врешті зважиться, що своє обтяжаючe зізнанне кинув цей свідок на обжалованого не зараз в селі серед людьми ані при першім переслуханню перед поліцією в Ожомлі, але аж при дальших поліційних допитах у Львові, то підозріннє,є яке тяжить на цім свідку, є тим сильніще.'

Не вважаючи на спротив прокуратора і по репліці д-ра Загайкевича, трибунал по довгій нараді ухвалив свідка не заприсягати. Переслуханий свідок К. Чикель твердить, що в ночи з четверга на пятницю перед критичним суботнішним огнем, відбуваючи сторожу в ночи на фільварку, почув він гавканне пса. Коли зближився до місця, де пес брехав, побачив під стодолою, під самим лісом, на кони обжалованого, котрого пізнав по лици і по вишиваній чорним взором сорочці, на яку була убрана чорна куртка. Було це о год. 11½ перед півночею. Як зізнає свідок, обжалований сказав, що мусить пана спалити, а коли свідок сказав, що йому на це не позволить, обжалований грозив, що „палац" підміне і свідка і родину убє. Більше оба не говорили нічо, і як твердить свідок, ціла розмова тривала 20 хвиль. Цеї неясности — а саме, що така коротка розмова тривала 20 хвиль, як і цего дивного факту, що про ту першу стрічу свідок ніколи не говорив, свідок не сміє вияснити, а також плутається і противорічить сам собі у відповіді на питанне, чи він вини не признається. Підпалу намірам і погрозі обжалованого поповнив. Не правдою є, а-би хто-небудь міг його бачити критичної ночи біля панської стодоли. З Черчика до фільварку є кілька кільометрів. Він наближився до згаданої стодоли, де знову на тому самому місці побачив обжалованого на кони. Обжалований свідкови загрозив: „тікай звітси, а ні, то твоя смерть". Свідок відійшов кількадесять кроків, станув коло воза, де стояв около 20 хвиль, по чім почув якийсь „кляск" себто гук, якби стріл ракети або удар палицею о суче дерево. Гук був сильний, тупий; блеску ніякого не бачив, Свідок відійшов в напрямі подальше стоючої стайні для коров, тай станув біля дверей. Стояв так около 45 хвиль — як побачив огонь; це занявся західний угон даху стодоли. Рівнож і про сю стрічу нікому не говорив ані на фільварку, ані при першім поліційнім переслуханню. Ніч була не дуже темна, так що він пізнав напевно обжалованого. Був він убраний як при першій стрічи. Свідкови представлено здепоновані в суді, а на ревізії у обжалованого найдені дві мужицькі сорочки чорною ниткою вишивані, чорну куртку і соломиний капелюх. Обжалований подає, що це є старка капелюх його батька, а куртка і сорочка його брата, який часом на велике свято своєї сорочки обжалованому позичав. На підставі поліційних протоколів випитує предсідатель трибуналу свідка що знає про українську боївку в Черчику, про якої істнування говорив при поліційному переслуханню. Показується, що свідок про це не має жадного поняття. На питанне, що се боївка — оповідає безлугуздими словами, що „Українці в Черчику мувлі си, же майон вєнкше способи як поляци, і же ту Україна". Про амуніцію, про яку згадують його поліційні протоколи свідок не має поняття. На відповідне питання Дра Загайкевича поясняє свідок, що про боївку в поліційних протоколах не він сам згадав, аде його про це питали та він потвердив. В огні питань не вмів свідок вияснити, чому то по переслуханню висказав ся про обжалованого найгіршими словами, то подає, що на його погляд обжалований є здібний до всього. На питанне оборонця, чи свідок курить тютюн, відповідає свідок, що курить, але дуже мало, а в часі цілочінної варти на фільварку не курив зовсім, бо не вільно. В тій хвилі Др. Загайкевич взиває свідка, аби показав свої долоні. Свідок це робить — а Др. Загайкевич констатує, і просить предсідателя о урядове ствердженне, що свідок має сильно пожовклі кінці пальців, як то звичайно буває у курців, що курять папіроси без цигарнички. Предсідатель ту обставину стверджує. При конфронтації свідок і обжалований обстають при своїому.

До салі вступають по черзі 15 свідків двірської служби і поліційних урядників, що переводили в тій справі дохідження. Св. гр. Дембіцкій, у якого обжалований служив передше, не вміє про нього нічо злого сказати. Двірський льокай Паталаз, який в критичній хвилі як-раз що-йно був заснув, подає, що в сні почув якийсь стріл, а як збудився, почув гавкане пса — а по 45 хвилях счинився вогонь. Зараз по пожежі сказав йому свідок Чікель, що в часі пожежі йому здавалось, що хтось біля оранжерії, лісом, втікає. — При переслуханню свідка Петра Пізгара виявилось, що свідок Чікель, не вважаючи на заборону курити в часі варти, бо саме критичної ночи свідок П. Пізгара зійшовся на фільварку, посідали собі оба, закурили гарно та балакали довший час. Відтак пішов свідок на свою кватиру; коли зачав розбиратися, почув довший свист і гавканне пса, а як вже починав засипляти, почув якийсь „кляск" чи „стріл". На другий день по пожежі свідок Чікель оповідав йому, що цей стріл був до нього і тому він зараз втік, щоб сховатися. Хто стріляв — Чікель сказав, що не знає.

На тім скінчилася о 8-ій вечером розправа першого дня. Другого дня сценерія як першого дня. На визначному довірю відділ війська з машиновими крісами, перед судом товпи людий, Вступ за білетами. По переслуханню кількох свідків, які до вияснення справи нічим не причинилися, став свідок Станислав Козновский, аспірант державної поліції у Львові, який переводив в тій справі поліційні дохідження. Цей свідок їздив до Яворова до Староства по акти, які стверджувалиб, що там дійсно оповіщено наглі суди. З тих актів предкладає екземпляр оповіщення наглих судів розпорядком з 14. V. 1919, однак реферу на доручення цего оголошення громаді Віжомли (Ожомля) в актах нема. З тріюмфом однак подав комісар до відома, що привіз з собою громадського секретаря з Віжомлі, який проголошував тій громаді згадане оповіщенне. Що до самої справи подав Козловські, що переслуханий ним у Львові Кость Чікель, зараз на початку переслухання вказав на обжалованого як на того, що підпалив і оповів про обі стрічи з ним так, як це в протоколах записано.

На підставі заподань Чікеля поїхав Козловскі враз з поліційними розвідчиками до Черчика. Коли явився в хаті обжалованого і запитав, де є Микола Вус — а цей лежав прикритий на постелі — жена обжалованого почала плакати і говорити що він нічого не винен, та по ночах ніде не їздить. Та обставина є, по думці зізнаючого, доказом що родина обжалованого знала про його вчинок та вину, бож жена обжалованого не могла знати, в якій справі поліція приїхала. Сорочки і куртку найдено в другій кімнаті, де мешкає брат обжалованого. Свідок думає, що пожежа счинилася в середині стодоли. При ревізії у Вусів ні грошей, ні муніції ані нічого підозрілого не знайдено. На питанне оборони, чи провірював свідок істнованне в Черчику української боївки і чи має до цего які дані, відповідає свідок: ще не було до сего часу. Переслухано відтак кількох агентів поліційних на ту саму обставину. Між виїздчиком Гавінським а комісарем Козловським заходить суперечність що до обставини, коли свідок Чікель вказав на особу обжалованого. Бо коли свідок Козловскі зізнав, що сталось зараз з початку переслухання Чікеля, виїздчик Гавінські, православний з Росії, твердить, що це сталось доперва на його питанне при кінци переслухання свідка. — Свідок Михайло Малець, гром. писар з Віжомлі, заприсяжений, твердить, що оголошенне про наглі суди в р. 1919 до Віжомлі прийшло і що він особисто це оголошенне людям відчитав, а відтак було воно прибите на громадській канцелярії. Трибунал приступає до переслухання покликаного прідсідателем трибуналу війсково рушникаря, підофіцера, як знавця на пояснення квестії що-до ракети, стрілу і їх звязи з пожежою. Обор. др. Загайкевич в довшому основному, надзвичайно річевому виводі супротиляєся переслуханню цего рушникаря як знавця і дасвідчення покликання на знавця двох осіб з відповідним висшим теоретичним образованнем на области піротехніки і з досвідом практичного ужиття світляних ракет у війні на фронті. Трибунал по довшій нараді прихиляється до внесення оборони і рішає візвати до пополудневої розправи двох знавців, о яких виделеговане віднесеноа зараз телефонічно до Коменди Корпусу. Переслухано жену обжалованого Франціцку Вус і його вітця Дмитра Вуса. Обоє заприсяжені стверджують, що обжалований спить на одній постелі з жінкою, татом і мамою, так що колиби він вставав і виходив, то вони про це мусілиби знати. Так само мусілиби це бачити сплячі в першій переходовій коморі, брат обжалованого і тогож жена. Двері до сіней скріплять. Про критичний вогонь дізналася жена в неділю, а отець в понеділок. Стверджують з цілою рішучостю, що в критичну суботу обжалований, вернувши з роботи і повечерявши в хаті, ляг спати і через цілу ніч не вставав і з хати не виходив. Так само було і попередних ночий. Жена знає це добре, бо кормить однорічну дитину, яка біля неї лежить на постелі, і до якої вона кілька разів на ніч будиться, причім мусіляби зауважати евентуальну відсутність свого мужа. Батько знає про це так само певно і то тим більше, що як господар спить дуже чутно і виходить в ночи кілька разів на обійсте доглянути свого господарства.

Так ті оба свідки як також і инші селянські свідки переслухані передше в часі розправи, ствердили, що в Черчику вишивають мужеські сорочки лише чорною ниткою без домішки якого-небудь иншого кольору вишивання. Також і чорна куртка є в селі загально уживана. Таких коней, як описаний свідком Чікелем, кінь батька обжалованого, такої самої раси, росту і краски є в селі кількадесять штук. Всі свідки, що знають обжалованого, виставляють йому свідоцтво, що є лагідної і спокійної вдачі. На тім скінчилась о пів до другої пополудни ранішна розправа.

Пополуднева розправа розпочинаєся о год. 3½ поставленнем обор. др. Загайкевичем двох внесень. Одно з них домагається покликання свідків на ствердженне, що таких сорочок, у яку нібито був прибраний обжалований, уживає ціле село, та що инших в тих громадах не уживається, — що вияснить ту на перший погляд дивну обставину, звідки свідок Чікель міг прийти як раз на такий вигляд сорочок. Кромі цего свідки ті мають виказати неправдивість заподань відчитаного при розправі поліційного протоколу, де поліція твердить, що обжалований є членом української боївки, яка йому достарчувала вибухового матеріялу та що обжалований являється підозрілим також о инші підпали в яворівськім повіті. В другому

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ПО ЦІНАХ КОШТУ.

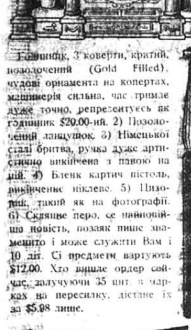

1) Годовний годинник, артистично ріжьблений, в горі американський прапор, по боках пальми. Машинерія з німецької сильної сталі, тримає точний час і на 10 літ гарантований. На фронті годинник має позолочену ніж пали вигоду обшдку, тому дуже гарно презентується. 2) Брелк срібний німецьки, сильно будовн, викьваний. 3) Найлучшої якости ямпортована німецька бритва, сама вартує $3.60. 4) Toy Banjo, це є музичний інструмент, дуже легкий до грання. Сі 4 артикули представляють вартість $10. Наша випродажна ціна $4.98. На пересилку залучить 50 цит. маркамн. Належитість заплатите по дорученню товару.

Сей фримерський комплет представляє вартість найменче $10.00, наша випродажна ціна є $4.98. Замовте його сейчас і щадіть $30.00 річно на стриженню і голенню. 1) Машинка до стриження. 2) Бритва. 3) Ножиці до стриження. 4) Пасок до остреня бритви. 5) Антисептик до тамовання крови і проти зажаження рани. 6) Щітка до волося. 7) Щітка до зубів. 8) Гребень. 9) Пензель до милення бороди. Сама машинка до стриження варта $3.50, бритва рівнож $3.50, позаяк ми даємо лише добрий товар, тому користайте з нагоди і спішіть з замовленнями. Залучіть 35 цит маркамн, решту на T. O. D. Пишіть на адресу:

MAJESTIC TRADING COMPANY,
728 N. ROBEY ST., Dep. 5., CHICAGO, ILL.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.
"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ШВЕДСЬКО АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

Скора пасажирська обслуга з Ню Йорк до Гамбурга і Гданьска, Корабелі просто через Готенбурґ (Шведен) до Гданьска. Ціна дорога водою—зміна кораблів в дорозі.

S. S. STOCKHOLM
25. падолиста
S.S. DROTTNINGHOLM
9. грудня, 13. січня
Ціни 3. клясс: до Гамбурга $108.50; Данціґа і Пілав $106.50; Любин і Мемел $107.
Подорож тріває 12 днів. Пасажири 3. клясс будуть вдержані на 2 або 4 дні.—Неопорібно шведського віза. В справі шифкарт і пашпортів голосіться до місцевих агентів.
New York Office: 24 State Str.
Chicago Office: 70 E. Jackson Str.

ШИФКАРТИ, пашпорти, висилка гроший, справи нотаріальні, чесно і тано особисто листовно полагоджує
John Haniak, нотар
613 CARSON STR. S. S.
PITTSBURGH, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

BOSTON, MASS.

Заходом Просвітно-Драм. Т-ва Української Молодіжи в Бостон, Масс., буде уряджений в неділю, 5. листопада 1922 р. в Elizabeth Peabody House, 357 Charles Street, Boston, Mass. **КОНЦЕРТ.** Робітники і робітниці! Це єсть перший в цьому сезоні концерт. На ньому виступать найлучші сили з деклямациями, співами, музикою, а також виступить Руско-Український Хор і дітючий хор а робітничої школи. Концерт устроюється в користь семинітньої сироти Анни Козак, яка одержується товариством. 55

Не забувайте-ж про день 5. листопада і приходьте громадно. Буде відіграна також одно-актівка **На сноваті**. Початок о годині 2. попоудни.

КОМІТЕТ.

В НАС НЕ ПОТРЕБУЄМО ПОДІБНОГО ЛІЧЕННЯ.

Одного дня, чорний дохтомок корольського роду в Конго, як говорить об тім попосьна книжка; о водорожах захоружав на нестрашність з перелодженя. Вісьмо отже місцевого лікаря і лікарка Бодро. Та пара зразавши жолудок короля простирадом, почала тягнути нині, кождий в протиному тому. Король, котрий терпів на селезінку, умер в конвульсіях і задушено його на смерть. В нас не потребуємо пробувати лічити в той спосіб. В випадках передбаченя об инших жолудкових клопотах як: нестравність, задвердення, нітри або болі голови, Гриже Вино Трінера єсть відповідним середником. Воно діяє ревно, без кольок і инших неприємних симптомів. Його популярність дістала до найбільше віддалених закутків того краю. Ріґінальнятого пересіки, аптекарі High Point, N. C., пише до нас: „Прошу прислати мені три дозини ориґінального і правдивого Гіркого Вина Трінера. Кілька осіб питалося мене за него". Ваша аптекарня має його на складі враз з иншими необхідними лікарствами Трінера (Трінера Лінімент, Трінера Ґарґолітель каштю і т. д.).

French Line

ПЕСПІШНА ЇЗДА НА І З УКРАЇНИ

Chicago	Nov. 14
France	Nov. 15
Paris	Nov. 22
Rochambeau	Nov. 23

Знамениті виголи—кабіни за два чотири і шість людий — умивальні і вода в кождій кабіні. Їдальня, кімнати для куриці, бара, голярня, отверті накриті покладки, славна французька кухня, вино і пиво дарм при столі, музика, танці. Перекладчик на кораблях.

Спеціяльний корабель S.S. Pologne получеся з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Либави. Французьке віза не потрібне на американських і українських пашпортах.

По всі дальші інформації голоситься до місцевого Французької Лінії агента або офіс компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY

ЖМІЧНИК є одним з найлішних домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болю плечий, хоженя і болів грудий. Є помочне на болі голови, на болі суставів у рук і ніг, на легкий параліж кривку, болі горла і зубів. СЕЙ-ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відноситься до генерального агента, залучивши 3-центову марку на відповідь.
MIKE PEDIW,
3 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

ФАРМИ!

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарма 225 акрів, дім з 12 кімнат, сад, будівничий ліс, ріка, озеро, 19 корон 2 вілки, бутай, 4 кони, 250 курий, машини, всілякого рода збіже, 2 милі до великого міста, школи при фарм. Ціна $6500, готівкою $2000. 50-55

Фарма 75 акрів, дім з 6 кімнат, сад, ліс, ріка, 4 корови, кінь, 150 курий, всілякого рода збіже і машини, при самім містовку і стациї. Ціна $7,500, готівкою $800.00.

Маємо також другі фарми на продаж.

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th St., New York City

МУЧУТЕ ДО ВЛАСНОГО ДОМУ!

Будуємо українську кольонію в гарній, здоровій околиці; два бльоки від кольійної стації і школи; 45 міну їзди з Ню Йорку.

3-рукові доми з двома льотами, ціна $1150, $200 вплати і 15 долярів місячно як рент.

4 рукові доми з двома льотами, ціна $1425, 300 долярів вплати і 20 долярів місячно.

5 рукові доми з двома льотами, ціна $1550, 400 долярів вплати і 25 долярів місячно.

Доми мають ґас і ґас, електрика, вода, сник, виходок і ванна.

20 фамілій українських уже купило там доми, мешкають там і є дуже задоволені. Приїдьте, оглядьте, а певно Вам сподобаєся. Пишіть або приїдіть. Питайте за: 255

P. HRYHORAK,
160 Broadway, Room 74,
New York City.

ЗНАННЯ УКР. ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить ріжні заслабнені недуги так МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН не уживаючи медецини.
Переконайтеся, увірите.
Ню Йорк офіс: 335 E. 18th St.
Понеділок, середа, пятниця від 10. рано до 7. вечер.
В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd St.
Вівторок, четвер, суботи, від 12. до 8. вечер.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ.
КАРОЛІНА СТЕЦЬ
(сестра п. Емілії Угорчак)
має великий склад найкрасших українських строїв і убрань, ріжних костюмів до аматорських представлень, концертів і народних виступів, як також всі прибори до характеризовання, а менно: перуки, побоки, бороди, вуси, шинки і т. п. При замовленнях треба прислати точний спис осіб і потрібних річий. Замовлення на костюми для представлень, треба прислати що найменше три тиждні перед представленням на слідуюче адресу:
CAROLINA STEC,
216 WASHINGTON STREET,
JERSEY CITY, N. J.

HIPPODROME
43rd STREET and 6th AVENUE
ЛІПШІ ЧАСИ найбільша вистава в світі
Богато українських артистів
Два рази денно: 2.15 і 8.15
Ціни: 50 цит. до $1.50

БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ
9 BROADWAY, NEW YORK, N.Y.
ДО ГАМБУРГА
ДАНЦІГА І ЛІБАВИ
КАБІНИ ТРЕТОЇ КЛЯСИ
3 2, 4, 6 і 8 ЛІЖКАМИ.
Третою клясою з Ню Йорку, Бостону або Філядельфії одрост до Гамбурга $103.50; до Данціґу $106.50; до Либави $107.00 і $5 поголовне. З Бостону до Ню Йорку через Fall River Line; з Филадельфії зелізницею.
ESTONIA ..... Nov. 16
LATVIA ..... Dec. 6
Спеціяльна Різдвяна подорож: Голосіться до місцевих агентів.

ЕКСТРА! 4 фотографії всіх артистів чудової краси артистки лишлемо кождому з також каталоґ подивляючих новостий і винаходів хто надішле нам 10 ц. марками на кошта пересилки і опаковане. Пишіть сейчас на адресу: Practical Sales Co., 1210 N. Irving Ave., Desk 17, Chicago, Ill. 55

НОВЕ ПІРЯ ОД ДІХОК
Приготуйтесь тепер на зиму. Дивіть собіє по безплатну книжку про сантарні пірані дікох водушки і пірє. Наші фабрикані шиють вам дешево. Десять денна безплатна проба і ми платимо пересилку. Виробелі клієнти всюди. Пишіть сейчас по безплатну книжку і оказове прі.
AMERICAN FEATHER & PILLOW CO.,
Desk F15, Nashville, Tenn.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 2966.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАХОВИЙ ДРУКАР, ручний складач, який що тільки приїхав з краю, пошукує занятя в українській друкарни. Голошення ласкаво слати до Karlo Zinger, 360 Thatford Ave., Brooklyn, N. Y. 53-56

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ПАРОХІЯ в Hartford, Conn. пошукує дяковчителя, котрий уміє бути провідником хору, школу і предсідателя. Місце може обняти сейчас. Платня після умови. Голосність на адресу: Rev. M. Olekaw, 23 Walnut St., Hartford, Conn. 54-5

УКР. ГРЕКО КАТ. ПАРОХІЯ св. Петра і Павла в Spring Valley, N. Y. пошукує дяковчителя. Великого знаня дяківського не вимагається, має знати промовляти і виконувати обовязки. Місце утрешно та вечерню, по при се може дістати заняття при кравецьких фабриках. Платня після умови. По більші інформациї голоситися до: Stephen Mehoneta, Box 671, Spring Valley, N.Y. 55-5

Пошукую в важній справі дякочителя А. МЕДВІДЬ. Rev. Y. Szrotsky, 254 N. Mill St., Sc. Clair, Pa. 54-5

ПРОДАЄТЬСЯ українсько-польський реґвгарант з добрим положенню. Інтересовані звертайте до Jacob Kupczka, 160 E. 2nd St., New York City, другий поверх, від години 1-ої пополудни до вечера. 55-5

Пошукую свого шваґра ВАСИЛЯ ВИНИК, родом з Печеніжина, Галичина. Мають перебувати на Coatesville, Pa., коло Філядельфії. Шваґро і сестро, подайте свою точну адресу а дуже важний для Вас справі. Хто подасть їх адресу, одержить нагороду: M. Smetaniuk, Box 83, Bairdford, Pa. 55-5

Пошукую своєї жени АННИ, котра походить з села Канци ростоки. Земляницька, Угорщина. Вона пішла мене тому 5 літ і взяла з собою дівчинку 7 літ. Правдоподібно мені ребіднати в Канаді з Николою Ільковим. Хтобн дав мені про ню знать дістане десять долярів нагороди. Адресувати: Joseph Ilnycky, Box 285, Wilcox, Pa. 2-55

НА ПРОДАЖ бучерня і ґросерия. Продам дешево до причині смерти. Голоситися під ч. 353 Henderson St., Jersey City, N. J. 53-55

НА ПРОДАЖ ґросерия, делікатесеи і цигар штор в польсько-українській дільниці. По причині продажу до краю продам дешево. Голоситися під ч. 7 Washington Street, Yonkers, N. Y. 53-55

НА ПРОДАЖ Порк штор і ґросерия, межи Українцями і Славянами. Спродам дано. Голоситись до бучерні під ч. 503 East 16th Street, New York, N. Y. 51-56

НАЙНОВІШИЙ МОДЕЛЬ.
Ґарантований годинник $3.25.
Дешевий. Не шаіть гроший. Годинник який Ви все потребуєте. Мужський або хлопячий О. Г. величина, монограмом або без, срібні складні кн, урегульований. Сатисфакція ґарантована.
$3.25

Спеціяльна оферта: Пришдіть ім'я і адресу а ми вишлемо Вам сей гарний годинник. Заплатить $3.25 а годинник є Ваш. По причині цьучка в торгівлі оферта є лишень на час. Даром позолочуваний ланцюшок. FISHLEIGH WATCH CO., Dept. 178, Chicago, Ill. 43,55

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юра
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найсовершенні електричні апарати.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Години приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудня.
111 E. 7th St., NEW YORK, N. Y.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ.
Учить ся Акушерії в даній школі або в своїй хаті від нашою дирекциєю; старанно, обіцяємо і скора наука; вправить всякого чоловіка до учіненя видачі ДИПЛОМ. АДРЕСУВАТИ: International School of Midwifery, Inc., Dr. S. Dentsch, Pres., 229 E. 14th St., New York City. Телефон: Stuyvesant 833.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст із старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає важною безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
між 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1852 Stuyvesant

СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВИ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16 St., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

Вячеслав Будзиновський.

ПЕРЕВЕРТНІ.

Оповідання з середини 16-сотих років.

(12)

— Ви можете зробити инакше. По тілько роках можете першого мужа не пізнати... відпекатися його...

— Як так може бути?! Я католичка, він католик... Другий муж був би шизматиком. Жити з шизматиком, хоч католик і законний муж вернув?

— Саме в тім діло, щоби правдивій церкві пристарати не одну вівцю... Перший муж вже католик. Другого що лиш треба зробити католиком і добрим пожитком з ним утвердити в католицтві.

— А як затнеся і таки не схоче вихреститися?

— Коби ди шмав діти з вами, то поворот першого мужа безпечно сокрушить його. Коби дише ви затнулися. Скажете йому: „Або ти вихрестися, або я вертаю до мого католика і твої діти заберу з собою!"

— Він не дасть дітий, або судом відбере.

— Сам суд, хоч би й діти присудив йому, не відбере їх від вас. Але в такім ділі поможуть вам всі католицькі пани. Хоч би й він забрав діти, то, в тім вже моя голова, католицькі пани вирубають їх від него шаблями.

— А діти від першого мужа?... Чи то не мій обовязок, як можна, віддати моїм дітям їх нового батька, батькови його діти?

— Ваші діти свого батька не знають. Коли він пропав, найстаршому було пять років.

— Чотири...

— Отже ще менше. Саме в тім віці, коли виробляється привязанне до батька, вони його й на очи не бачили. Ще й до того від челяди чують про него самі такі річи, котрі не причиняться, це то до вироблення любови й пошани, але й поваги. Коли би він тепер вернув, то серця дітий вже не здобуде. На добаток я чув, що Девятницький дуже добрий до них, наче рідний батько. Діти шанують і любдять його. Вибираючи між прибраним батьком і рідним, виберуть прибраного.

— Колиж бо я... Я мого чоловіка люблю... Хоч з ним я не богато мала щасливих хвиль, хоч все жила в тривозі, я його таки любила. Девятницький осоружний мені!

— Осоружний, бо шизматик і засів на вашій дідизні. Як вас возьме, то тимсамим ваша дідизна опинться назад в ваших руках. Шизматика ви сомі переміните в католика. Вам лише так здаєся, що любите свого запаласившогося мужа, бо маєте причину ненавидіти єго, що побиваєся за вами. Уступить причина ненависти, то розпливеся уроєна любов до першого... Впрочім, ви, коли вже маєте діти, повинні забути за себе. Головною ціллю вашого життя повинна тепер бути будучність ваших дітий. Гірка доля жде їх, як Девятницький, коли дасте йому гарбуза, усуне вас з замку. А хоч би й дервув ваш муж... Чи буде він мати дах над головою, чи буде мір дати вам і дітям дбку хліба? І, правду кажучи, хоч Девятницький чужий і шизматик, для дітий буде ліпше, як будуть дальше виховуватися під його оком. Вони мають темперамент і добрі принципи вдачі свого батька. Рідний батько виховав би злодіїв на таких, яким він сам був.

— Все те правда, все правда. Але він шизматик, не вірд. Самі кажете, що діти лишуть до него. Ще готово таке статися, що зяки я наверну його на католицтво, він готов перетягнути діти на шизму. Він сам ніколи не говорить про віру ні зі мною, ні з дітьми. Піп обережно політикує. Бо, треба вам знати, мої хлопці стали заходити до попа, чи до поповичів. Піп має двох синів. Один одноліток мому найстаршому, другий два роки старший. Отже той старший попович сказав мому найстаршому, що наш рід Бог карає за те, що ми перевертні.

— „Бог забрав вам за се родовий маєток", казав. „Бог забрав вам батька, так що ви й не знаєте, сироти ви, чи ні. Бог буде ще дальше карати вас".

Мій син це знав, що таке ті „перевертні", отже спитав мене. Лише таким способом дізнадася, що поповичі вже обробляють мої діти. Я заборонила їм сходитися з поповичівським колдом.

— Тим скорійше треба вам братися за діло. В пренім, повторюю, я цілком певний, що коли Девятницький вже буде ваш, то сповнить кожде ваше бажанне. Всьо зробить, щоби лише з вашого чола усунути хмарочку невдоволення. Ви хиба не знаєте, яку силу має гарна жінка...

— Ви знаєте, — тягнув дальше, беручи її руку в обі долоні — що я добрий католик. Але як би ви сказали мені: „Прийми віру Антихриста, то будуть твоя", я дні на хвилю не вагувався би.

Вдова широко розплющила очи і счудована глянула на ксендза. Не знала, чи добре зрозуміла його. Хотіла вихропити руку з його долоні. Але він не пустив. Стис ще сильнійше.

Марино, світе мій! Я давно в собі моє кохане... мучуся тілько літ!... Я ще тоді, коли жив твій муж, не знав собі ради ні поради. Тоді я ще міг мати надію, бо жив твій муж... розумієш? Але від коли коло тебе нема законного мужа... Ти не знаєш, яке пекло в душі мой... Кажеш, що він тобі осоружний, той Девятницький... Як роскіш по звучать ті слова в мой душі. Яке щастє для третого, коли любить мою жінка гидиться своїм чоловіком! Ти не мусиш любити його. Коби тілько дав імя вашому